

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXV.

ČÍSLO 10

OKTÓBER 2017

Vďačnosť

Krása a dôstojnosť ženy - Večera u Slováka - Otcovia hrali za život
Dve vo fazuli - Boh nie je automat - Talent v hudbe - Titus, ideš!

Duchovná obnova na tému Krása a dôstojnosť
ženy, 8. - 9. septembra 2017

Vďačnosť

Človek niekedy v záplave negatívnych okolností a správ zabúda na vďačnosť. A pritom je tak veľmi potrebná. Nájst' denne aspoň jeden dôvod vďačnosti, aby sme sa neutopili vo vlastnej bezradnosti. Prijmite od nás teda niekoľko námetov a povzbudení...

Vďačnosť... a za čo???

...za úrodu, ktorej zber v týchto dňoch na poliach či záhradách sa blíži k svojmu záveru, nezabúdajúc na robotníkov, pretože práve im po čele stekala nejedna kvapka potu. Sychravé počasie a nastávajúce chrípkové obdobie nás pozýva k vďačnosti za zdravie a zdravotníkov, ktorí prispievajú k jeho udržiavaniu. Ešte stále nový školský rok nás vedie k vďačnosti za vzdelanie a učiteľov, bez ktorých by sme ho len ťažko získavali. Alebo blížiac sa voľby nám dávajú priestor vďačnosti za odvážnych mužov a ženy zdravého rozumu pamätajúcich na dôstojnosť každého ľudského života, opierajúcich sa o nemenný prirodzený zákon vpísaný do duše človeka.

Vďačnosť... a prečo???

...pretože práve ona bráni odvekému škodcovi človeka požírať ľudské srdcia závisťou, neprajnosťou a škodoradostou. Účinne posilňuje obranyschopnosť pred infekčnou nákazou negatívneho myslenia, pričom lieči smútkom a hnevom zachmúrené ľudské tváre. Škola milosrdnej lásky k blížnemu začína vďačnosťou. Úcta k človeku pramení z vďačnosti za neho.

Vďačnosť... a potom???

Uzdravenie a múdrosť pochádzajúce z vďačnosti nenechajú na seba dlho čakať. Miesto preklínania (zlorečenia) začneme žehnať (dobrorečiť) a miesto úzkostného zhromažďovania štedro dávať.

Marián Husár, kaplán

Duchovná obnova hovorila o dôstojnosti ženy

Ružencové bratstvo zorganizovalo začiatkom septembra v poradí už 21. duchovnú obnovu. Viedol ju karmelitán Rudolf Bartal OCD z Lorinčika. Konala sa vo farskom Kostole sv. Bartolomeja 8. a 9. septembra 2017 a jej témou bola Krása a dôstojnosť ženy.

Otec Rudolf si vybral jeden z príbehov Starého zákona pre porovnanie sveta mužov a žien, pretože, ako povedal, Božie Slovo je príbehom o človeku. Už pri stvorení sveta Adam a Eva dostali do vienka odlišné poslanie. Telo a duch muža sú usposobené na zápas a dobýjanie zeme, aby mohol byť jej pánom a kráľom. Vo svojom pôvodnom poslaní má muž úlohu kňaza, sprítomňuje to, čo prichádza od Boha. Muž nesie zodpovednosť za Božiu prítomnosť vo svojom dome. Žena je duchovnejšia ako muž, má mu pomáhať, aby prenikol do Božej prítomnosti. Stelesňuje nehu, krásu, jemnosť a ženskosť. Nikdy nebude mať toľko fyzickej sily ako muž, čím prevyšuje muža - to je sila srdca. Zjemňuje svet mužov.

V knihe Judita v prvých siedmych kapitolách vystupujú iba muži. Je to mužský svet plný násilia, vojen, dobýjania. Vojská kráľu Nabuchodonozora si pod vedením Holofernesa podmaňujú krajiny. Rovnako chcú obsadiť aj izraelskú krajinu. 180-tisícová armáda obkľúči aj mesto Betúlia, odreže ho od prameňov vody, aby jeho obyvateľov prinútila vzdať sa.

Po 34 dňoch sú obyvatelia zúfalí. Dajú však Bohu ešte päť dní na to, aby im pomohol. Tu prichádza Judita - mladá, krásna vdova, ktorá je veľmi nábožná a často sa postí. Napomína obyvateľov, že kladú Bohu podmienky a modlí sa za mesto Betúlia. Rozhodne sa ho zachrániť. Sama so slúžkou odchádza do nepriateľského tábora a s Božou pomocou zabije Holofernesa. Zachráni tak nielen svoje mesto, ale aj celý izraelský štát.

Je ťažké napísať v krátkosti obsah všetkých

prednášok otca Rudolfa. Ich najdôležitejším posolstvom však je, aby muž a žena nestratili svoju identitu a aby nezabudli na pokoru a modlitbu. Ak vylúčia prítomnosť Boha spomedzi seba, zničia sa.

Abý sa uzdravilo ľudstvo, musí sa najprv uzdraviť rodina. Rodinu možno uzdraviť len cez ženu, pretože ona je strážkyňou rodinného kozubu. Žena je srdcom rodiny a chráni jej jednotu.

Od nás, žien, sa očakáva, že budeme lampami, ktoré svietia do tmy sveta!

Text: Elena Cagáňová

Foto: Štefan Kollár

(CD z duchovnej obnovy sú k dispozícii, v prípade záujmu sa zapíšte v sakristii farského kostola.)

Banická omša bola obetovaná za baníkov z hornej Nitry

V nedeľu 10. septembra 2017 sa konala v prievidskom kostole piaristov Banická omša. Bola obetovaná za živých i zosnulých baníkov z hornej Nitry.

Svätú omšu slúžil prievidský dekan Vladimír Slovák, ktorý v homílii nadviazal na liturgické texty a hovoril o napomínaní. „Napomenutie pomáha, lieči, ak je prejavom lásky,“ zdôraznil. „Lebo ako spieva Elán: láska vždy vylieči to, čo treba,“ dodal s úsmevom.

Liturgiu svätej omše oživil spevokol Kahanec a Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným zborom Rozkvet pod dirigentskou taktovkou Jána Glosa. Orchester uviedol v rámci svätej omše dielo hudobného skladateľa Josefa Buchnera pod názvom Banická omša, ktorého časti sú komponované na melodické motívy starých baníckych piesní.

Banickú omšu v termíne konania Banického jarmoku pripravuje mesto Prievidza v spolupráci s Hornonitrianskym baníckym spolkom od roku 2013.

Alojz Vlčko

Cintoríny v Prievidzi budú mať predĺžené otváracie hodiny

Technické služby mesta Prievidza oznamujú verejnosti osobitné otváracie hodiny na hlavnom cintoríne na Mariánskej ulici v Prievidzi a v predajni s pietnymi predmetmi a kvetmi počas Sviatku všetkých svätých a Pamiatky zosnulých.

Až do 21. hodiny

Vzhľadom k tomu, že rodiny navštevujú hroby príbuzných na viacerých miestach, správa cintorína prispôsobí otváracie hodiny, aby v čo najväčšej miere vyhovela návštevníkom pietnych miest. Cintorín na Mariánskej ulici v Prievidzi bude od piatka 27. októbra do nedele 5. novembra 2017 sprístupnený od 7:00 až do 21:00. Cintoríny v štvrtiach Veľká Lehôtka, Malá Lehôtka, Hradec a Necpaly budú prístupné bez obmedzenia.

Možnosť uzavretia nájmov a realizácie platieb

Predajňa s pietnymi predmetmi, sviecami, kahancami, živými i umelými kvetmi

v Dome smútku pri hlavnom cintoríne na Mariánskej ulici v Prievidzi bude v tomto období okrem pracovných dní mimoriadne otvorená aj počas víkendov. Otváracie hodiny budú v období sviatkov predĺžené do 17:00 a 28. októbra a od 31. októbra do 4. novembra až do 18:00.

Správa cintorína bude v predajni Pohrebnej služby na Mariánskej ul. č. 55 vystavovať záujemcom aj nájomné zmluvy na hrobové a urnové miesta a umožní im realizovať platby za hrobové a urnové miesta na ďalšie obdobie v hotovosti alebo prostredníctvom platobných kariet.

Technické služby mesta Prievidza, redakčne upravil A. Vlčko

K prehĺbeniu viery nás prišli povzbudiť ďalší dvaja piaristickí hostia

V rámci osláv Kalazanského jubilejného roku pozvali pátri piaristi na slávnostné nedeľné sväté omše o 9:30 hod. do Kostola Najsvätejšej Trojice v Prievidzi opäť vzácných hostí spomedzi svojich bratov. 27. augusta sa veriacim prihovoral piaristický diakon, fráter Peter Valachovič SchP, a 17. septembra slávil svätú omšu páter Alojz Orlický SchP.

Kalazanského dielo pretrvalo vďaka spolupráci

Fráter Peter Valachovič momentálne pôsobí v Nitre, kde sú mu zverené rôzne úlohy, vrátane misijných, no predovšetkým sa pripravuje na prijatie sviatosti kňazstva. Vo svojej kázni predstavil dielo Rádu Zbožných škôl (piaristov) ako výsledok povolania a zanietenej práce mnohých bratov piaristov.

V prvom rade zdôraznil nábožný a cnostný život zakladateľa rádu, sv. Jozefa Kalazanského, ktorý bol považovaný už v detstve za dobrého chlapca. Keďže bol aj veľmi vzdelaný, podobne ako iným kňazom v tej dobe mu boli zverované nielen významné náboženské, ale aj svetské úlohy. Ponúkané vyššie cirkevné i svetské pozície odmietol, no dlho pracoval v službách cirkevných predstavených a španielskeho kráľa. V jednej z takýchto záležitostí bol poslaný aj do Ríma, kde sa stretol s množstvom opustených chlapcov bez rodičov, bez vedenia a budúcnosti. Oslovil vtedajšie mestské a rehoľné školy, no zistil, že žiadna z nich neprijme takýchto študentov - ktorí potrebujú základné vzdelanie, za ktoré si nemôžu zaplatiť, a ktorí ešte nie sú rozhodnutí pre svoju životnú cestu. Pochopil, že sa o nich musí postarať on sám.

Dielo Zbožných škôl sa aj vďaka osobnostným vlastnostiam Kalazanského rýchlo rozrastalo. No mal aj neprajníkov, ktorí docielili, že nakoniec malo vyjsť navni-

voč. „Kalazanský sa v istom momente dozvedá, že každý, kto v tomto inštitúte slúži, má možnosť slobodne odísť, nič ho neviaže a môže slúžiť ako iný kňaz, v inej kongregácii. A tu prichádza veľmi dôležitý bod. Túto možnosť - z bratov, ktorí vtedy boli - využilo iba zopár ľudí. Zbožné školy boli už po celom Taliansku... A predsa iba zopár ľudí si povedalo, že to nemá cenu. Ostatní, hoci už neboli viazaní, si povedali, že toto sme slúbili, toto je náš osobný sľub a my ho chceme dodržať... Čiže Kalazanský v tom nebol sám. Bol veľká osobnosť, bol veľmi dôležitý, bol zakladateľ. Ale to srdce pre Zbožné školy bilo všetkým tým rehoľníkom, ktorí boli v Zbožných školách.“

Páter Valachovič pripomenul viacerých významných piaristov. V prvom rade bl. Pietra Casaniho, ktorý bol úzkym spolupracovníkom Kalazanského, a hlavne veľkým propagátorom Zbožných škôl v Taliansku. Pripisujú sa mu mnohé zásluhy, keďže niekedy ťažko odlišť, čo bolo od neho a čo od Kalazanského. Z neskorších piaristov spomenul sv. Pompilia Maria Pirrottiho a bl. Faustina Mígueza, ktorý bude 15. 10. 2017 v Ríme vyhlásený za svätého. Tento piarista pochopil význam vyššieho vzdelávania a výchovy dievčat a založil kongregáciu, ktorá sa o to starala. „Vzdelávanie žien v Španielsku spôsobilo revolúciu vo vzdelávaní po celom svete.“

V novodobých dejinách slovenských piaristov vyzdvihol hlavne Vincenta Tomeka,

ktorý bol generálnym predstaveným rehole piaristov a aktívne sa podieľal na priebehu II. vatikánskeho koncilu.

Za pretrvanie Rádu Zbožných škôl na Slovensku môžeme vďačiť pátrovi Jozefovi Horvátikovi, ktorý tu bol provinciálom počas socializmu. Páter Valachovič zdôraznil jeho odvahu ísť do podzemnej Cirkvi a starať sa o povolania, vďaka čomu mohli u nás piaristi už v 90. rokoch otvorene pôsobiť.

Peter Valachovič zdôraznil, že všetci títo ľudia pracovali spoločne na jednom diele Zbožných škôl, a všetci museli prestať veľa skúšok a trápenia. Pozval prítomných otvorene čerpať z daru odvahy, trpezlivosti a lásky, ktorý mal Kalazanský a jeho nasledovníci, pre dobro a výchovu detí a mládeže.

Našou prvou povinnosťou nie je napomenutie, ale odpustenie

Prievidžanom dobre známy páter Alojz Orlický, teraz pôsobiaci taktiež v Nitre, rozvíjal evanjelióvu myšlienku odpustenia a vyúčtovania. Poukázal na to, že v medziľudských vzťahoch často prichádzajú konfliktné situácie, ktoré sú na hraniciach ľudskej únosnosti: úmyselné ublíženie, hrubé ponižovanie, poškodenie mena - keď si povieme: „Moja trpezlivosť má hranice, čo je veľa, to je veľa“. Podľa evanjelia sa na túto hranicu pýtal aj Peter a Ježišova odpoveď znamenala, že nejestvuje číselne stanovená hranica, na ktorej by sa mala zastaviť ľudská ochota odpúšťať.

Páter Orlický zdôraznil, že našou prvou povinnosťou nie je napomenutie, ale odpustenie. Evanjeliové podobenstvo o kráľovi, ktorý sa rozhodol preveriť hospodárenie svojich podriadených a žiada vyúčtovanie, ukazuje, že: „To, že Boh je milosrdný voči nám, nás zaväzuje byť rovnako milosrdnými voči našim blíznym.“

„Bratské napomenutie, ak má byť v duchu Kristovej lásky, nesmie byť z pocitu

urazenosti, hnevu, či pomsty. Preto Ježiš na prvé miesto kladie napomenutie medzi štyrmi očami. Napomínať pred verejnosťou sa môže obrátiť na proces, ktorý môže narušiť dôstojnosť blížneho. Napomenutie medzi štyrmi očami dáva blížnemu možnosť brániť sa a svoje konanie úplne a slobodne vysvetliť.“ Páter Orlický poukázal na to, že presne takto to robil aj sv. J. Kalazanský vo svojich školách. V období, keď bolo trestanie v školách úplne bežné, sa dôsledne pridržal tejto evanjeliovkej rady a chránil dôstojnosť žiakov.

Páter Orlický vo svojom príhovore upozornil, že odpustenie je znakom lásky, ktorá je hlavným prikázaním. „Skutočné milosrdenstvo je výsada pokorných, uvedomujúcich si, ako veľa odpustenia sa im dostalo.“ Pritom odpúšťať je veľmi ťažké: „Často odpúšťame z vysoka - až to iných uráža. Odpustil, ale nechal pokoreného. Odpustil, ale nezabudol. Je to ešte láska? Každé pokorné a opravdivé odpustenie nesie so sebou stopy Božej lásky. Božie odpustenie je jeden z najväčších zážitkov Božej blízkosti. Je to najradostnejšie poslanstvo evanjelia.“

Odpustenie, ktorého sa nám opakovane dostáva vo sviatosti zmierenia, prináša pokoj a slobodu, ktorá sa nepodriadi uje diktátu zla. „Kto neodpustil, nemá pokoj. Kto si nesie krivdu, bude sa v nej stále ponárať a bude stále prežívať to zranenie.“ Na záver páter Orlický ukázal, že príklad slobody, úžasnej lásky a pokoja v srdci si môžeme brať práve od Kalazanského, ktorý bol mužom odpustenia a zmierenia. Hoci sa pred koncom jeho života celé jeho dielo rúcalo a obrátili sa proti nemu mnohí jeho blízki, nestáľoval sa a bez miľhnutia oka poslúchol rozkaz Svätej stolice. „On si to neprivlastnil: ani ľudí, ani školy. Tak, ako ich prijal od Pána, tak ich odovzdal.“ Rehoľa bola obnovená až po jeho smrti.

Mária Suríková

Na okraj...

Tri otázky pre nášho pána dekana Vladimíra Slováka

Pred rokom sme sa pána dekana v tejto rubrike opýtali aj na Večeru u Slováka, ktorá sa na Youtube objavila práve v októbri 2016. Pravdepodobne vtedy netušil, ako sa veci vyvinú. Od januára k internetovému vysielaniu pribudla TV NOE a od septembra TV LUX a tri regionálne televízie. Ako sa do nich Večera u Slováka dostala? A aká je jej perspektíva?

1

Kedy sa pozriem do archívu vašej relácie, vidím niekoľko priestorov, v ktorých ste postupne svoju diskusiu nahrávali. Je to zámerná, nutná, alebo skôr náhodná zmena?

Prvé diely našich debát nad nedeľným Božím slovom sme nahrávali v rôznych priestoroch. Pôvodne sme totiž chceli putovať po slovenských rodinách, u nich nahrávať a s ich členmi viesť rozhovor. Nevyšlo to, najmä na tú diskusiu pred kamerou nenašli odvahu.

A potom prišla ponuka z TV NOE. Na vysielanie i na nahrávanie. Videli náš potenciál, ale chceli zdvihnúť vizuálnu kvalitu. Tak sme pol roka pripravovali relácie v jedálni tejto Ostravskej katolíckej televízie.

Na žiadosť nášho diecézneho biskupa sme výrobu relácie od prázdnin presunuli na Slovensko. Využívame najmä vnútro a okolie mojej chalupy v Detve. Nie je to však definitívny priestor. Mám totiž v pláne istú časť hospodárskej budovy prerobiť na jednoduché nahrávacie štúdio. Či to však vyjde, to je otázka budúcnosti a Božej vôle.

Mohli ste si však všimnúť, že meníme priestory, ale nie ľudí. Diskutujúci sú stále tí istí. A toto by som ani meniť nechcel.

2

Kde a kedy vás môžu sledovať ľudia, ktorí nechodia na internet?

Ako som už spomenul, „varíme“ biblické texty, ktoré sa v nedeľu čítajú pri sv. omšiach. Tomu je prispôbené aj televízne vysielanie, ktoré prebieha v druhej polovici týždňa. Na NOE máme premiéru vo štvrtok o 19.00 a reprizy v piatok o 22.00, v sobotu popoludní a v nedeľu predpoludním. Na LUX-e ideme prvýkrát vo štvrtok o 16.00, potom v noci a do tretice v piatok o 21.55 (pričom tieto časy nie sú stopercentne fixné). Michalovskú, Žilinskú a Trnavskú televíziu myslím že v Prievidzi spomínať netreba.

3

Kde na toto všetko beriete energiu a peniaze?

Túto prácu považujem za súčasť môjho kňazského pôsobenia. Neplánoval som ju, prišla takpovediac sama - a vnímam to ako Božie riadenie, ktoré cítim na celom mojom živote. Spolieham sa, že On mi dá dostatok sily a postará sa aj o zdroje.

Všetci kolegovia kňazi robíme túto službu bez nároku na odmenu. Kame-rovanie, strihanie, atď., teda výrobu relácie, však musíme zaplatiť, pričom produkt ponúkame zdarma (možno aj preto dnes päť televízií). Pre potenciálnych sponzorov sme vyčíslili výrobu jedného dielu symbolicky na 444,40 €. Za dielom totiž stojí naše občianske združenie 4 K. Zatiaľ nám takouto sumou pomohli dve rodiny a jedna firma z nášho mesta.

Pomôcť však môže aj akákoľvek iná, oveľa menšia čiastka. Ak chcú naši veriaci podporiť toto (verím, že dobré) dielo, môžu tak urobiť na tomto účte: IBAN: SK02 1111 0000 0011 1498 2000, alebo pri osobnom stretnutí.

To však nie je jediná forma podpory. Tou najdôležitejšou je duchovné zá-ze-mie, teda modlitba. A vítaná je aj „spätná väzba“, teda postrehy, podnety či pripomienky, ktoré nám pomáhajú rásť.

Za rozhovor ďakuje Petra Humajová

Foto: Mária Melicherčíková

V sobotu 7. októbra sa náš pán dekan Vladimír Slovák dožíva svojich 53. narodenín. Celá redakcia mu vyprosuje veľa zdravia, síl a Božieho požehnania do jeho farskej i mediálnej kňazskej služby.

Otcovia hrali „o život“ za život

Zápas, ktorý mal naozaj prívlastok „neopakovateľný boj o život“, odohrali 13. septembra 2017 na novom multifunkčnom ihrisku Piaristickej spojenej školy v Prievidzi dva výnimočné futbalové tímy: Gól za život (otcovia z radov našich žiakov a študentov) a Výber piaristov (študenti PSŠ FH).

Nové multifunkčné športové ihrisko pre deti i pre všetkých, ktorí chcú urobiť niečo pre svoje zdravie a oddych, je vzácnym darom pre našu školu. Je miestom nového života detí a ich nadšenia zo života, miestom oddychu, pohybu, zábavy, a v neposlednom rade i veľkej radosti.

Život bez ohľadu na akúkoľvek inakosť a odlišnosť, na akékoľvek prekážky, ktoré sa mu stavajú do cesty, je najväčšou hodnotou, ktorú chceme ako škola prezentovať a podporovať. Aj toto bol jeden z dôvodov, prečo sme sa rozhodli ako škola spojiť myšlienku podpory každého nového počatého ľudského života s novým životom školského ihriska, dôvodom, prečo sme ho otvorili prostredníctvom futbalového zápasu.

Tím Gól za život bol zostavený z otcov, ktorí sa nebáli prijať život svojich detí ako

dar. Z otcov, ktorí hrajú férovo, ktorí prijali svoju zodpovednosť za deti, za svoje vlastné, ale aj za deti našej školy a podieľajú sa na rozhodnutí chrániť a milovať život od jeho počatia. Aktivisti z Bratislavy, ktorí odohrali podobný futbalový zápas v obci Vištuk, nám boli inšpiráciou. Sme presvedčení, že je dôležité vydávať svedectvo a ukázať, že je normálne byť otcom, a to i v mladom alebo naopak, staršom veku, a mať aj viac detí.

Zápas bol naozaj napínavý. Mladí z tímu Výber piaristov začali s veľkým nasadením a v prvom polčase bol stav vyrovnaný. Postupne však študenti začali strácať dych a chýbajúce životné (a azda aj otcovské ☺) skúsenosti im znemožnili udržať počiatočné tempo. Otcovia hrali ako o život a v nádhernom zápase zvíťazili vysokým skóre 16:7. Zo srdca im gratulujeme a veríme, že sa s nimi stretneme na podobnom zápase aj o rok!

-eb-

Futbalové zostavy:

Gól za život: A. Jamriško, M. Fungáč, p. M. Paluch, M. Čičmanec, J. Orlik, S. Nemec, P. Santoris

Výber piaristov: A. Beňo, J. Palaj, F. Petráš, T. Jamriško, M. Nemček, O. Vereš, M. Bruňanský, M. Turčan

Nové multifunkčné ihrisko, vhodné na všetky loptové športy, vybudovali v areáli Piaristickej spojenej školy Františka Hanáka v Prievidzi koncom leta.

„Celá rekonštrukcia stála zhruba 33 tisíc eur, investíciu sme realizovali z vlastných zdrojov aj príspevku zriaďovateľa - rehole piaristov,“ hovorí Viera Beňová, riaditeľka Piaristickej spojenej školy. „Mesto Prievidza nám poskytlo dotáciu vo výške 1 000 eur na krytie nákladov spojených s dobudovaním ihriska a nákup športového náradia a vybavenia ihriska, za čo úprimne ďakujeme,“ dodáva.

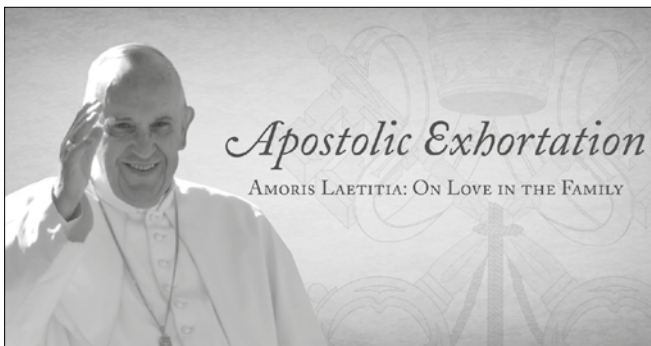
Multifunkčné ihrisko bude využívané žiakmi nielen počas vyučovania, ale aj popoludní na krúžkovú a záujmovú činnosť.

-av-

Rozvedení a znovuzosobášení katolíci (Pápežský dokument o rodine Amoris Laetitia - 8. časť)

„Cirkev musí pozorne a starostlivo sprevádzať svoje najkrehkejšie deti, poznačené zranenou alebo stratenou láskou, dodávajúc dôveru a nádej - ako svetlo majáka v prístave alebo pochodeň prinesenú medzi ľudí - na osvetlenie tých, ktorí stratili smer alebo sa nachádzajú uprostred búrky.“ (AL 241)

Istotne ste si všimli, že okolo AL sa rozhoreli polemiky. Média ovládli diskusie zamerané na poznámky pod čiarou v ôsmej kapitole, najmä na otázku, či rozvedení a znovuzosobášení katolíci môžu pristupovať k sviatostiam. Dokonca sa začali šíriť otázky o pravovernosti náuky prezentovanej v novom dokumente. Jedni tvrdia, že pápež v novom dokumente nepriniesol nič prevratné, a druhí, že vysluhovať sviatosť Eucharistie možno za istých okolností aj rozvedeným. Ako to teda naozaj je?

Podat' pomocnú ruku

Kríza, rozchod, rozpad, rozvod a iné s tým spojené okolnosti. Môžeme sme sa zamýšľať nad príčinami, ale tým sa v tomto článku nechcem zaoberať. Skôr si položíme otázku, ako sa môžeme priblížiť k takýmto manželstvám a rodinám a podať im pomocnú ruku.

Pápež naznačil, že po rozvode je človek v zmätku, v ktorom sa nevie zorientovať, a potrebuje povzbudiť k veciam, čo doteraz možno aj robil pravidelne - čiže k spovedi a k účasti na svätej omši a prijímaní.

Poznám ľudí, ktorí sú rozvedení a aj keď žijú sami, nepristupujú k Eucharistii. Niekedy je to z nevedomosti, lebo si myslia, že nemôžu. Niekedy sa v určitom zmysle

boja, lebo je k tomu potrebné vybaviť si povolenie od svojho biskupa. Niekedy podľahnú mienke ľudí z farnosti, ktorí sa na nich pozerajú podozrievavo a naznačujú im, že zlyhali a „nezaslúžia si“ ísť na spoveď a sväté prijímanie. Farské spoločenstvo má byť k rozvedeným starostlivé a vnímať predovšetkým ich náročnú finančnú situáciu spojenú s deťmi a ich potrebami.

Základ, na ktorom sa dá stavať

Zdá sa, že ponuka Cirkvi podľa AL pre rozvedených, ktorí nežijú v ďalšom zväzku, je dosť úzka - len Eucharistia a všeobecná starostlivosť farského spoločenstva. Môžeme to ale vnímať ako základ, na ktorom sa dá stavať aj vďaka iným prostriedkom duchovného rastu.

I napriek rozvodu a bolestivej situácii je každý človek v Božích očiach veľmi vzácny. Svoje dary a talenty môže využiť pre dobro iných. Možno sú okolo nás ľudia, ktorí potrebujú našu pomoc, radu či skúsenosť. Skúsme vykročiť k nim a uvidíme, že Boh to odmení mnohými milosťami a naplní ich radosťou z toho, že aj my môžeme poslúžiť každému blížnemu, ktorý trpí rozvodom.

Miroslav Turanský

Dnes na slovíčko s novou rehoľnou sestrou pôsobiacou v Prievidzi, Evou Duffkovou FDC

Boh sa neustále stará o dušu každého človeka

Sestra Eva, civilným menom Mária Duffková, vyrastala v Holiči nad Moravou na Záhori. Svoju rodinu považuje za obrovské požehnanie od Boha.

Rodičov opisuje ako vzácných ľudí s typicky záhorácko-moravskou náturou, ktorí sa mali radi aj po rokoch spoločného života a svoje deti učili zdravému sedliackemu rozumu. Mama je jemná a pracovitá žena s veselou, uvoľňujúcou povahou. Otec bol rozvážny, pokojný a milujúci svoju rodinu.

Sestra Eva má dvoch starších bratov. Vyštudovala strednú odevnú školu, po vstupe do kongregácie aj teologickú fakultu. V Poľsku absolvovala školu pre rehoľné formátorky s psychologicko-duchovným zameraním. Väčšinou pôsobila v školách ako učiteľka náboženstva, popri tom aj vo formácii mladých sestier a v pastorácii vo farnosti, v ktorej práve žila.

Do rehole vstúpila v roku 1995. Prvé sľuby skladala v roku 1998 a doživotné 28. augusta 2003 v Trnave.

▪ V dome Kongregácie dcér božskej lásky v Prievidzi sa ocitáte už po druhý raz. Čo vás sem tentoraz priviedlo a aké úlohy ste prišli plniť?

Prvýkrát som bola v Prievidzi ako kandidátka a pracovala som v predajni náboženskej literatúry Fides spolu so sestrou Bernar-

dou. Tentoraz prichádzam už ako sestra po mnohých rokoch a skúsenostiach života. Učím náboženstvo na ZŠ s MŠ Malonecpalská a na ZŠ Rastislavovej. Mám na starosti skupinku birmovancov a k tomu robím ešte aj rôzne iné aktivity.

V minulosti som pracovala na duchovných obnovách s dievčatami, venovala som sa birmovancom, mládeži a dospelým ženám aj mužom, veriacim aj neveriacim. Stretávam sa s ľuďmi na individuálnych rozhovoroch, kde počúvam ich životné príbehy, či už z minulosti, alebo zo súčasnosti. Ak je to vhodné, poslúžim im svojím pohľadom a potom sa spolu s nimi modlím o Božiu pomoc, silu a poznanie, ako ďalej.

▪ Sestry mariánky majú kontemplatívno-apoštolské poslanie. Ako sa to prejavuje vo vašom bežnom dni?

Kontemplácia je „nazeranie“ na Boha. Nie vo význame pozerám sa. Je to určité zjednotenie duší. Vašej a Božej. Ak ste mali v živote ozajstný hlboký vzťah priateľstva, ktorý to trochu ozrejmuje, viete, o čom hovorím.

Jeden človek povedal, že priateľstvo je jedna duša v dvoch telách. A to nehovorí-

me o tom, že všetky názory musia byť rovnaké. Jednoducho je to jednota aj v rozdielnosti, ale najhlbšia, akú si dokážete vôbec predstaviť - skutočnosti, ktoré nás absolútne presahujú.

Takže toto je kontemplácia - určité zbožňovanie Boha, keď vám to dá prežívať a vy ste schopní vnímať Jeho lásku, dobrotu a krásu všade, kde sa pohnete, a v situáciách, do ktorých ste postavení. Kontemplácia znamená vidieť, že On stojí za všetkými darmi, ale nezostať zafixovaný na dare. Vidieť predovšetkým srdce a cit Darcu, ktorý nám ho dal. Od rána do večera.

No a čo sa týka apoštolátu, sú to naše stavovské povinnosti a práce, ktoré máme dané, plus to, čo príde počas dňa od Boha ako výzva - nové a neplánované.

▪ **Prvoradým poslaním sestier mariánok je hlásať kresťanskú lásku, zviditeľniť Božiu lásku pred svetom. Ako sa to dá v dobe, ktorá často predstavuje Boha ako despota či dokonca „mŕtveho“?**

Naša „duchovná DNA“ je jasná. Hoci táto doba ukazuje Boha veľmi skreslene, všetci máme v sebe neutíchajúcu túžbu po milujúcom Bohu - Otcovi. A to nikdy nepustí.

Žijeme v dobe, v akej žijeme. Vdychujeme pohľad na Boha tak, ako nám to predstavuje táto kultúra, ale hlavne naši rodičia, či už slovami, ale ešte viac svojimi postojmi voči nám. Podľa nich vnímame Boha.

Veľakrát som sa stretla s odporom k Bohu, ktorý vybudoval vo svojom dieťati rodiča alebo inú autoritu. Je to príliš silný vplyv, a tak chcem tu na tomto mieste vysloviť hlboký obdiv všetkým rodičom, ktorí vychovávajú svoje deti tak, že v nich vybudujú pozitívny vzťah k Bohu, a zároveň ich aj ubezpečiť, že nikto nie je dokonalý a môžu robiť vo výchove aj chyby. Boh sa vie postarať o dušu človeka a priťahuje ju spôsobmi, o akých sa nám nesníva ani v tých najodvážnejších snoch. On to doladí svojou milosťou - ak človek povie.

V tomto meste, v školách, kde učím, je málo žiakov, ktorým je Boh ľahostajný. A boli by ste prekvapení, ako veľmi Boha hľadajú ôsmaci a deviataci! Ja osobne sa

veľmi teším na hodiny v škole.

Zviditeľnenie Božej lásky sa deje rôznymi spôsobmi. Od vypočutia, pochopenia, rady, hlbokého prijatia celého človeka aj s jeho hriechmi, praktickou pomocou, smiechom, vlúdnosťou... až po napomenutia, dávania hraníc, atď. Takže toho je schopný úplne každý človek. Avšak rozlíšiť ako a kedy, je dar, o ktorý musíme prosieť, aby sme to nepokazili. Pápež František píše, že treba prosieť o dar rozlišovania, lebo tí, ktorí ho nemali, alebo sa nemodlili, aby ho dostali, zostali uzavretí a na mieste.

▪ **Ako vás Božia láska priviedla do rehole?**

Práve cez rodinu. Cez normálnu, ľudskú a bezpodmienečnú lásku mojich rodičov. Naši nás vychovávali k zodpovednosti, ale v atmosfére, kde človek a vzťahy boli na prvom mieste. Láska nebola podmienená výkonom v škole, ako dnes niekedy pozorujem, ani porovnávaním so súrodencami, atď.

No a potom to bolo to tajomné, nevysvetliteľné volanie Boha. To je tajomstvo medzi dušou a Bohom, ktoré neviem celkom pretlmočiť slovami, ale funguje to.

Keďže moja rodina bola celkom fajn, aj ja som bola najprv rozhodnutá pre rodinný život a tešila som sa na to. Dostala som od Boha dobrého priateľa, ale Boh to mal v pláne inak. A tak som sa po päťročnom vzdorovaní rozhodla pre zasvätený život. Bola to lekcija a pomohla mi k tomu, že dnes chápem mladých ľudí so všetkými problémami a vzťahmi ich veku.

▪ **Ktorí ľudia boli pre vás najväčšími vzormi toho, ako žiť kresťanskú lásku?**

Ako som spomenula, bola to na prvom mieste moja rodina, potom aj dobrí priatelia vo farnosti v čase dospievania. A neskôr naše sestry, ktoré už mali mnohé životné skúsenosti a múdrosť života, ale aj iní ľudia zasvätení Bohu a jeho službe... No a tiež mnohí ľudia, ktorých som spoznávala vo farnostiach, kde som pôsobila. Musím priznať, že tento proces stále pokračuje. K tomu počítam aj mojich žiakov, od ktorých sa veľa naučím a povzbudzujú ma

svojimi pohľadmi na svet a tiež dobrotou ich srdca. Oni ma stále postrkujú, aby som neskostnatela.

No a z tých už nebeských vzorov ma veľmi ovplyvnila moja stará mama (ktorej by som podpísala dekrét na svätorečenie - ale takú moc nemám), sv. Jozef, sv. Hedviga Jagelovská, sv. Klára, sv. Anežka Česká, Dagmar Dánska, sv. Alžbeta Uhorská, sv. Rita a sv. Ján Pavol II.

Veľmi prakticky ma ovplyvnil aj súčasný pápež František.

▪ **Zvykli ste si už na Prievidzu?**

Som tu už druhýkrát, takže to je jednoduchšie, ale chce to tiež svoj čas. Mám celkovo rada stredoslovenskú povahu. Je pokojná, rozvážna a dobrosrdečná. Nedáte sa len tak ľahko vykoľajit', hľadáte všetky možné riešenia, aby sa dalo, čo sa akoby nedá... Neradi sa hádate a radi sa smejete, odľahčujete ťažké situácie. Viete spolupracovať a ustúpiť zo svojich predstáv pre spoločné dobro. Jednoducho zlatý stred.

Bola som desať rokov v kláštore v Žiari nad Hronom - trochu to teda poznám.

▪ **V lete oslavovala 90. výročie vzniku Slovenská provincia Sedembolestnej Panny Márie Kongregácie dcér božskej lásky a o rok si bude celá kongregácia pripomí-**

nať 150. výročie založenia (21. 11. 1868 vo Viedni). Ako ste oslavovali?

Cieľom každej oslavy bola a bude vdácnosť srdca Bohu Otcovi za všetky požehnanie a dobrotu, ktorú nám dal až doteraz, a tiež za to, čím nás uschopnil prejsť a vydržať od začiatku až doteraz v rôznych štátoch a búrlivých časoch.

Tieto spomienky vlievajú človeku nádej, že tak, ako sa postaral, postará sa aj naďalej a to vyháňa strach a obavy. A touto útechou by som aj zakončila svoje myšlienky. Prajem a vyprosujem vám všetkým, aj vašim najdrahším, celému tomuto mestu, aby ste pevne dôverovali v to, že Boh Otec nás miluje „ohnivou otcovskou láskou“, o ktorú sa môžete kedykoľvek oprieť. Táto láska nám je neustále dávaná a vylieva sa na nás, nech sme v akomkoľvek stave duše a situácii života. Je naisto i vaša a máte ju mať.

Keďže náš časopis vychádza práve v mesiaci, kedy sestra Eva oslavuje svoje 44. narodeniny (30. októbra), pripája sa aj naša redakcia ku gratulantom a vyprosuje jej veľa Božieho požehnania.

Za rozhovor ďakuje Mária Suríková

Foto: archív sestry Evy

Sme vdáční za vzdelanie a za cirkevnú školu v našom meste?

Dňa 13. septembra 2017 sa uskutočnila kolaudácia a posvätenie nového multifunkčného ihriska piaristickej školy. Zaujímali nás názor prítomných rodičov na vzdelanie a na našu školu. Položili sme im dve otázky:

Sme dostatočne vdáční za vzdelanie? Za čo konkrétne by ste chceli poďakovať našej škole?

Peter Santoris (36, otec)

Záleží na tom, ako sa to vezme. To sa týka osobností a samotnej spoločnosti. Ja si myslím, že sme vdáční.

Chcem poďakovať za výchovu svojich detí (13, 10, 8). Za to ako sa kňazi a učitelia o nich starajú. Vidím to na mojich deťoch. Vidím nielen našu rodičovskú výchovu, ale aj to, ako ich vychovávajú a vzdelávajú učitelia. Naozaj robia svoju prácu dobre.

Peter Čičmanec (37, otec)

Záleží na tom kde, v akej škole. V tejto škole relatívne áno. Ja si myslím, že aj my, otcovia, sme vdční, že sa môžeme zúčastňovať takýchto priateľských akcií a stretávať sa s učiteľmi. Vašej škole by som chcel poďakovať za to, že sem môžu chodiť moje deti (6, 3). A v podstate aj za to, že je tu celkom dobré spoločenstvo - a myslím si, že to je to najdôležitejšie, aby bolo dobré spoločenstvo, spolužiaci a kolektív.

Daniel Nemec (49, otec)

Záleží individuálne, ako kto pristupuje k životu. Niektorí si vážia, že sa môže prechádzať po prírode, inému nestačí, ani keď vyhrá na športovisku. Dobré je, že sa moje dieťa (13) môže učiť v pokoji.

Valika Harbotová (35, matka)

Či sme vdční, neviem, ale určite si nevieme vážiť naše školstvo, pretože odchádzame do zahraničia a vlastne ideme za prácou, kde sa lepšie platí, hoci vzdelanie sme získali doma. Poďakovať sa chcem za to, že máte úplne najfantastickejšiu školu na Slovensku. Mne sem chodí malý (5) a aj všetky deti mojej kamošky sem chodili.

Viera Beňová (52, matka, riaditeľka školy)

Vzdelanie je jedným zo spôsobov, ktoré nám sprostredkúva poznanie. A poznanie je dobrým začiatkom, ako sa v spleti zložitých ciest dnešného spôsobu života aspoň trochu zorientovať. Vedomosti - či už získané v škole, alebo nadobudnuté neformálnym vzdelávaním, skúsenosťou ovplyvňujú naše myslenie, menia naše správanie a dokážu premieňať aj naše okolie - prostredie, v ktorom žijeme, krajinu i celú planétu, ktorej sme obyvateľmi. Vzdelanie je podľa mňa tá správna cesta, ako meniť svet okolo nás k lepšiemu. A či sme zaň dostatočne vdční? Na túto otázku si musí odpovedať každý sám za seba. Ja som však presvedčená, že takmer každý z nás už zažil situáciu, keď mu vzdelanie/poznanie pomohlo vyriešiť problém - napríklad nájsť podľa mapy tú správnu cestu, skontrolovať účet za nákup v predajni, dohodoriť sa v cudzine a získať tam priateľa, prežiť príjemné chvíle v divadle či pri čítaní zaujímavej knihy, možno dokonca poskytnúť prvú pomoc človeku v núdzi. A potom sa možno ten pocit vdčnosti dostavil...

Ako mama 27-ročnej dcéry, ktorá absolvovala osemročné gymnázium u piaristov, sa chcem poďakovať všetkým kolegom, ktorí prispeli k tomu, že dcéra chodila do školy rada, že sa učila rada, že sa naučila učiť a že získané vzdelanie dokázala zúročiť v ďalšom štúdiu aj v živote. Ako riaditeľka našej školy sa chcem poďakovať za príležitosť viesť túto školu - za príležitosť pracovať s výbornými pedagógmi, za možnosť stretnúť sa s vynikajúcimi ľuďmi, za príjemné chvíle prežité s „našími“ deťmi, za neopakovateľnú atmosféru, ktorú vytvárame my spoločne..., ale nielen my. Za toto všetko som vdčná.

Veronika Vravková, Mária Pytlová, Elena Blašková

Dve vo fazuli

Vzduch sa nad starým strniskom vlní, jeho „plamienky“ rozpalujú krv v sluchách. Dlhý chodník cez kopec kráti dych a osy rozháňajú myšlienky. Krok je čím ďalej kratší, až sa zastavuje na medzi pod divou čerešňou. Konopná noša letí vzduchom a pristáva zvlnená na vrchoch trsov suchej trávy. Dva páry bosých nôh utláčajú vlny a tešia sa na krátky oddych, kým sa znova nepostavia k robote.

Magduška

Dneska sa vrátilo leto na chvíľu, chvála Pánu Bohu za tieto lúče. Čochvília ich uvidím v hrozne driemať. Rok čo rok, koľko už...? Neviem veru. Ešte chvíľu posedím a pustím sa do čistenia posledných radov fazule, len aby už nepukala, bola by škoda. Ani sme sa nenazdali a obaračka je za dverami. Už len nech čas vydrží, hrozno je naliate dost', po dažďoch by padalo. Idem pozrieť nejaký stravec na slnku, Marke od smädu. Tento sa začína zlatieť, aj keď nemá ešte dost' cukru, je svieži. No a už pome, fazuľa sama do plachty nenaskáče.

Marka

Dneska sme išli voľajako pomaly. Akoby starká počítala každý krok. A možno aj. Čerešňa sa listami trochu červená, až to vyzera, že dozrela ešte raz. Veru boli dobré! Starký nám vtedy zhodil celý konár a zobali sme ako vrabce, vravela vtedy starká. No - nechcelo sa mi všetky kôstky vyplúvať, aj keď sa starká hnevávala... Na bosé nohy je tá plachta veľmi príjemná. Troška hladí, troška štekli, neviem, či sa smiať, ale je mi tu dobre. O chvíľu ma aj tak starká vydurí do fazule. Fí, čo našla! Malý, ale už trochu žltý stravec. Lúbim bobulku iba puknúť a pomaly ju púšťať do hrdla. Tá sladká šťava sa rozliala po jazyku, až ma za ušami pichlo, taká dobrá je. Kostrnky zaleteli ďalej do trávy, aby nás osy nezožrali. Dúfam, že ešte jeden starká nájde po robote. Nohy do cvičiek a šup do záhonov. Páči sa mi, keď

otriasam zem z koreňov, len musím dávať pozor aby som aj fazuľu nie. Tak ju radšej prstami, hrám sa so zemou a sypem ju na zem a do cvičiek. Starká ma chytré predbieha a mňa jeduje, že mám ešte dlhý rad pred sebou.

Magduška

Takýto deň! Ty vieš Bože, ako som ho potrebovala. Nestihla by som povyberať všetku fazuľu, keby zapršalo, ale staráš sa o nás. Čo som len uhoriek a leča tento rok nazarávala! Cibule a cesnaku bude pre všetkých až-až. Tekvíc sa ukázalo veľa, repa je guľatá, zemiakov v pivnici po pleciah, petržlen, zeler, mrkva budú z druhej strany a aj do piesku ju popichám, je veľká. Pozri na tú malú, ako ťahá fazuľu - hrá sa, ale nak, naučí sa. Pred rokom sa ešte s bábikou na plachte hrala. Dočkám ju na konci riadku a pôjdem jej naproti, dneska to stihneme, do pozajtra poschne a polúpeme, aj s tou včerajšou. Smeje sa, keď zem prstami oberá, bude upískaná, nahrejmem vody do vane. Uvarím jej z tých posledných mäkkých fazulí na sladko, to veľmi ľúbi. A ja ju. Poslal si mi ju na starosť a neviem ako ti poďakovať za to. Klimentovci prišli na vinicu. „Magduška! Pán Boh pomáhaj!“ „Ej veru Pán Boh pomáhaj!“ ja im naspät'. Čo by sme bez tvojej pomoci, Bože môj?

Marka

Tá zem je celkom teplá ešte. Ako bola v lete, ale starká vravela, že už začala jesť. Takto bude stále? Asi nie, vytiahla zo skrine aj tie modré tepláky na večer. Príde Marta, budeme šiť, sľúbila kabátik pre bábiku. Že ma naučí. Starká zastala. Pozerá na mňa. Zle som niečo? Ale nie, usmieva sa, tak je dobre. Susedom kývam. Teta máva tie zelené dobré cukríky, keď pôjdem domov, isto ponúkne. Neviem, ktoré sú lepšie. Tie citrónové, čo starká v zástere schováva, či tie tuhé? Starký príde neskoro, ale vraj kuriatka donesie, asi budú s vajcom. Aha, starká mi

ide naproti, musím rýchlo, nech mi veľa nevytrhá, chcem mať kopy ako ona.

Spod noše vidno kvetovanú zásteru a nohy v starých, pohodlných sandáloch. Kráčajú pomaly, rozvážne a občas sa šuchnú po prachu, občas po vrchu suchej trávy. Vedľa

sa polovičné nôžky v ufúľaných cvičkách snažia zladit' krok, občas podskočia, aby sa trafili do rytmu. Za nimi sa teplým vzduchom vinie pramienok citrónovo mentolovej vône.

-mm-

Vďačnosť za zdravie? Boh nie je automat

„Je krásna a zdravá! Ukážkový novorodenec!“ povedala mi zdravotná sestra, keď moju prvú dcéru v pôrodnici odvážila, pomerala a zabalila do perinky. Novopečenému otcovi beží hlavou všeličo, no presne si spomínam, ako som sa na chvíľu zastavil najmä nad konštatovaním, že je zdravá. „Ach, Bože, ako málo ti za dar zdravia ďakujem,“ prebehlo mi myslou.

Keďže som mladý a veľa zdravotných problémov nemám, do nemocnice veľmi často nechodievam. Jej brány prechádzam skôr vtedy, keď ide o zdravie niekoho iného. Pri narodení mojich troch dcér som, vďaka Bohu, počul len dobré správy, že zdravé sú. No do nemocnice chodím častejšie vtedy, keď sú správy neradosťné a na lôžku či operačnej sále sa ocitol niekto, kto mi je blízky. Starká, ktorá odpadla. Kolega po mozgovej mŕtvici. Priateľ po úraze. Otec po čelnej zrážke dvoch áut. Myslím si, že nie som sám, kto práve v týchto chvíľach uvažuje nielen o utrpení a o tom, ako nás Boh skúša, ale aj o zdraví a o tom, či je zaň dost' vďačný.

Vďaky za zdravie mojich blízkych i mňa samého sa snažím zahrňať do osobných modlitieb. No práve po návšteve nemocnice som nedávno uvažoval, ako by som mohol Bohu viac ďakovať za zdravie. Samozrejme, vždy sa môžem pomodliť viac a častejšie. No uvedomil som si aj to, že nech by som urobil čokoľvek, odriekal akúkoľvek modlitbu alebo vykonal veľkú ľudskú námahu, toto nie je podstatné. Boh nie je automat, do ktorého treba vhodit' určený počet modlitieb. Takto to nefunguje.

Boh dobre pozná srdce i dušu človeka, aj ich nedokonalosť. Boh sa nerozhoduje podľa počtu modlitieb alebo ich dĺžky a intenzity o tom, kedy človeka navštívi utrpením

alebo chorobou. Ani nemá nejaký meter, ktorým by meral, či už človek dostatočne poďakoval. Dôležité je, aby boli ľudské vďaky úprimné.

Preto som si aspoň vzbudil úmysel a obeťoval Bohu svoje každodenné trápenia, nezdary, starosti, ale i zlyhania ako vďaku za to, že mňa a mojich blízkych požehnáva zdravím. A tiež som mu znova úprimne odovzdal všetko dobré, čo sa mi vďaka zdraviu darí robiť, a poprosil ho, aby to prinášalo čo najviac požehnaní.

Alojz Vičko

Keď zbadám priateľa, cítim v srdci hlbokú radosť

Rada pozorujem a počúvam malé deti, keď sa hrajú, alebo sa len tak medzi sebou rozprávajú. A rada počúvam väčšie deti, ako sa modlia. Často mi totiž Stvoriteľ pri tom dovolí nahliadnuť do tajomstva čistej krásy jednoduchého priateľstva, akého sú schopné práve deti.

Keď pozorujem nezištnosť lásky, s akou si deti dokážu navzájom slúžiť drobnými skutkami alebo práve modlitbou bez toho, aby pri tom kalkulovali, cítim sa zahanbená vo svojej „dospelosti“ a veľmi si prajem mať ich srdce, aby som aj ja dokázala takto nezištné a vrúcne milovať svojich priateľov.

Priateľstvo je najkrajší dar

Šťastie, ktoré prúdi z daru verného priateľa po našom boku, je neopísateľné. Myslím si, že v mnohých oblastiach takýto vzťah zatieni aj partnerskú lásku - alebo inak povedané, najkrajšia a najhlbšia láska môže vzniknúť práve z hlbokého priateľstva.

Ale myslím si tiež, že pre hlboké a verné priateľstvo ako špecifický „druh lásky“ vôbec nie je podstatné, či existuje medzi ľuďmi rovnakého alebo opačného pohlavia, a tiež v ňom asi nehrá žiadnu úlohu vek.

Priateľstvo je veľký, veľmi cenný a ničím nenahraditeľný Boží dar. Zdá sa mi však, akoby sme ako spoločnosť prestali pestovať a byť vdáční za tento dar, dar priateľstva. V ňom predsa človek môže nájsť bezhraničnú radosť a naplnenie, ale aj vdáčnosť za seba i toho druhého.

Veď priatelia sa často navzájom zrkadlia jeden v druhom. A ako máme radi všetky dobré (a často nám samým veľmi podobné) vlastnosti na svojom priateľovi, tak sme ochotní prijať ho aj s jeho chybami, pre-

tože ony nám tiež pripomínajú naše vlastné chyby. Práve preto sa vedome a celkom dobrovoľne vzdávame súdu nad svojím priateľom, lebo vieme, že by sme v ňom museli odsúdiť aj seba samých, a prijímame ho aj vtedy, keď sa dopustí omylov a chýb.

Kto je priateľ?

Kto je pre mňa priateľom? Je to človek, ktorého robia šťastným práve tie dary vo mne, ktoré svet často nevidí, ale pre môj naplnený život sú dôležité. Skutočný priateľ ich objaví a jediný ich nikdy nezneužije vo svoj prospech, hoci práve on ich najviac potrebuje - ale vždy čaká, že mu budú mnou slobodne darované. Tie dary, bez rozvíjania ktorých nemôžem žiť ani ja, ale ani on.

Priateľ je pre mňa človek, ktorý sa nebojí toho, čo je vo mne tmavé a pre druhých možno i odpudivé. Človek, ktorý nastaví chrbát, keď všetci ukazujú na mňa: „To ona!“ Človek, ktorý neprikladá význam tomu, kedy mám sviatok, lebo je pre neho sviatkom každý deň, v ktorom ma môže stretnúť. Je to ten, kto nikdy nemá „zablokované“ svoje srdce, aby som mu mohla poslať správu, že ho potrebujem. Ten, ktorého keď zbadám, cítim v srdci hlbokú radosť. Je to človek, ktorý by pre mňa v akejkoľvek oblasti išiel sám zomrieť, keby to bolo potrebné, len aby som ja mohla žiť, pretože ma miluje ako seba samého.

Najkrajšie slová o priateľstve

Verný priateľ je obraz Ježiša. Kto má takéhoto priateľa, má dar, ktorého pôvodcom nie je nikto iný ako Boh sám. Niet sa preto čo čudovať, že práve vo Svätom písme sú zapísané tie najkrajšie a najpravdivejšie slová o priateľstve.

Verím, že pri ich čítaní si každý z vás spomenie na človeka, bez ktorého by váš život nebol taký šťastný, ako je práve s ním.

Text a foto: Elena Blašková

„Priateľský pohľad rozveseluje srdce...“ Prís 15, 30

„Priateľ miluje v každom čase a v súžení je z neho brat.“ Prís 17, 17

„Ako vonný olej a vonný dym rozveselujú srdce, priam tak duša pociťuje slasť z priateľovej rady.“ Prís 27, 9

„Verný priateľ je ako mocná pevnosť, kto takého nájde, nájde si poklad.“ Sir 6, 14

„Verný priateľ je ako liek nesmrteľného života a tí, ktorí sa boja Pána, nájdu ho.“ Sir 6, 16

„Kto sa bojí Boha, bude mať ozaj pravé priateľstvo, lebo kto aký je, takého bude mať aj priateľa.“ Sir 6, 17

Rozpis kňazských služieb v školskom roku 2017/2018

Celebrovanie svätých omší:

Čas/deň	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota
6.00	Jáger	Husár	Slovák	Slovák	Jáger	Slovák
12.00	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Slovák	
16.30	Jáger	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Husár / Jáger

Nedeľa: 7.30 Slovák; 9.00, 10.30 a 18.00 Husár/Jáger; 9.00 Mariánsky kostol: Slovák

Vysluhovanie sviatosti zmierenia:

Čas/deň	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota
5.45 - 5.55	Jáger	Husár	Slovák	Slovák	Jáger	Slovák
11.30 – 11.55	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Slovák	
16.00 – podľa potreby Prvopiátkový týždeň + Po - Št 15.00; Pi 14.00	Husár Jáger	Slovák Husár	Jáger Slovák	Jáger Husár Slovák	Slovák Husár Jáger	Husár / Jáger

Povolanie medzi sebestvom a spoločnosťou

„Všetci ľudia sú povolani k tomu istému cieľu, ktorým je sám Boh. Jestvuje istá podobnosť medzi jednotou božských osôb a bratstvom, ktoré majú ľudia utvárať medzi sebou v pravde a láske. Láska k blížnemu je neoddeliteľná od lásky k Bohu. ... Človek rozvíja svoje schopnosti stykom s inými, vzájomnými službami a dialógom s bratmi a sestrami; tak odpovedá na svoje povolanie.“ (Katechizmus Katolíckej cirkvi 1878-1879) K zamysleniu sa nad povahou povolania inšpiruje aj odkaz bl. Titusa Zemana, mučeníka za záchranu duchovných povolaní.

Individualizácia povolania

V ideálnom prípade, ktorý by bol usku-točiteľný v malej, izolovanej a plne sebestačnej skupine, sa povolanie človeka realizuje tak, že každý jej člen sa - z lásky - podieľa na zabezpečovaní potrieb skupiny, a to podľa toho, kto sa na danú prácu hodí najlepšie. V skutočnosti sa však všetky skupiny boria s množstvom problémov, ktoré by sa dali zaradiť niekde na kontinuu medzi neustále sa meniacimi a narastajúcimi **potrebami** ich členov na jednej strane a nedostatočnými **zdrojmi** ich zabezpečovania na druhej strane. V dôsledku toho sa organizácia skupinového života zväčša orientuje na usmerňovanie potrieb a distribúciu zdrojov, potrebných na ich napĺňanie.

Spôsob tejto organizácie sa v dejinách spoločností často mení a jednotlivé skupiny sa navzájom medzi sebou líšia. Často sa však vytvárajú veľké regionálne, či skôr kontinentálne celky, v ktorých sa prejavujú podobné vlastnosti tejto organizácie, ktoré nazývame civilizáciami. Tie majú niekedy sklony rozširovať svoj vplyv aj na ďalšie skupiny a civilizácie. Podobný proces prebieha v súčasnosti, keď tzv. západná civilizácia (s ťažiskom v Európe a Severnej Amerike), pre ktorú sú typické tzv. moderné spoločnosti, ovplyvňuje vývoj ďalších spoločností (globalizácia).

Pre organizáciu moderných spoločností je charakteristická individualizácia, čiže výrazné zväčšenie vzájomnej nezávislosti jednotlivcov a vďaka finančnému systé-

mu aj ich sebestačnosti (často to však znamená len ponechanie ľudí na samých seba). Realizácia ľudských povolaní sa v nich postupne začala štiepiť na **verejnú a súkromnú sféru**, a to hlavne preto, že sa začali množiť problémy v oblasti ich zosúladenia: vo verejnej sfére človek realizuje svoje povolanie predovšetkým a hlavne cez svoju pozíciu v ekonomickom systéme (profesia), prípadne pomocou politickej participácie, čo často kontrastuje s potrebami a zdrojmi, ktoré obnáša lokálny, rodinný život alebo osobné schopnosti, zručnosti a preferencie jednotlivcov. Aj pokiaľ ide o organizáciu spoločenského života, vyvinuli sa dva protikladné a ťažko zosúladiťelné systémy riadenia potrieb a spoločenských zdrojov: socializmus (ktorý ju uskutočňuje z jedného politického radiaceho centra) a liberálny kapitalizmus (ktorý na ňu splnomocňuje ľubovoľnú realizáciu slobody jednotlivcov).

Zámena povolania za profesiu a seba-realizáciu

V náboženskom zmysle sa povolanie chápe široko: ako realizácia životného štýlu, ktorý smeruje k Bohu a v súlade s obdržanými talentami a milosťami ho nasleduje v každodenných medziludských vzťahoch a osobných duchovných skúškach. V spoločenskom živote sa zaužívalo slovo povolanie na označenie určitej predurčenosti človeka na výkon istých činností, a to najmä na základe jeho daností (schopností a zručností) a pripravenosti

na ich plnenie (ktorú spoločensky zabezpečuje výchova a vzdelávanie). Hovoríme tak napr. o povolaniach ako kňaz, učiteľ, rozličné remeslá, manažér, roľník, politik a podobne.

V súčasnej dobe sťažujú realizáciu povolání najmä dve veci. Prvou je **zmena chápania sebarealizácie človeka**. Predovšetkým ju spoločnosti prestali viazať na vzťah k Bohu a skutočné skupinové potreby. V socialistických spoločnostiach sa podriaďovala politicky určeným požiadavkám riadenia spoločnosti, a najmä ekonomiky. V liberálnych spoločnostiach sa často orientuje na subjektívne prežívanie, až „well being“ (pocit pohody) jednotlivcov. V prvom prípade podlieha totalitnému určeniu, v druhom neustálemu hľadaniu a premenlivým postojom

a pocitom jednotlivcov.

Druhou zmenou je **premena povolania na profesiu**, keď sa povolanie stotožňuje (redukuje) s konkrétnou prácou, čiže pracovnou pozíciou. Táto zmena súvisí s tým, že v stále viac globalizovanom svete a pod vplyvom nesprávneho riadenia ľudia vykonávajú činnosti, ktoré nielenže nie sú v súlade s ich povolaním, ale dokonca sa v živote človeka často menia; a tiež s tým, že úspech v povolaní sa obyčajne chápe ako kariérny alebo spoločenský postup človeka, čo nezriedka obnáša aj to, že sa človek sústreďuje najmä na finančný zisk a postupuje na profesné pozície, ktoré už nemusia byť v súlade s jeho povolaním.

Mária Suríková

	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Dobrá zárobok	84,4	94	93,3	91,4	94,5	86,2	95,1	97,9
Príjemní spolupracovníci	67,7	83,5	65	71,7	71,2	50,1	70,4	60,4
Práca, v ktorej sa netreba naháňať	21,8	45,1	40,6	47,1	37	38	42,1	27
Istota, že neprídete o miesto	63,1	64,6	79,9	72,8	65,8	64,9	57,7	48,4
Výhodná pracovná doba	47,1	62,5	46,9	66,2	55,3	46,8	55,6	37,8
Možnosť uplatniť osobnú iniciatívu	64,3	61,8	22,3	49	52	35,1	45,4	45,9
Užitočnosť pre spoločnosť	38,8	54,7	26,9	39,6	30,8	23,5	36,4	28,4
Dlhšia dovolenka	40,9	59,3	29,4	49,2	40	36,1	39,1	21,9
Stretávanie nových ľudí	48,1	60,8	20,9	38,8	37	23,4	35,5	32,9
Zamestnanie, v ktorom sa dá niečo dosiahnuť	64,9	74,5	50,6	65,4	60,5	44,9	48,9	53,6
Zodpovedná práca	54,8	65,7	37,7	52,6	48,1	34,6	43,5	38,4
Zaujímavá práca	77,3	74	57	75,9	76,4	50	69,8	62,4
Práca, ktorá vyhovuje schopnostiam človeka	64,7	79,6	37,7	71,3	64,1	50,3	52,1	44,4
Naučiť sa niečo nové	70,4	65,6	35,5	50	50,6	37,3	53,6	44
Ohľaduplnosť k rodinnému životu	48,7	68,4	44,8	61,9	61,9	44,6	53,4	43,5
Možnosť spolurozhodovať o dôležitých veciach	32,1	59,3	17,2	37	30,4	31,3	43	31,1
So všetkými ľuďmi na pracovisku sa zaobchádza rovnako	53,3	74,2	39,5	56,4	71,3	49,4	57,4	37,8
Žiadna z uvedených vecí (spontánne)	3,5	2,9	0,3	1,5	1,6	2,4	0,5	0

Tabuľka: Uvádza niekoľko vecí, podľa ktorých ľudia posudzujú zamestnania. Prezrite si ich a povedzte, prosím, ktoré z nich vy osobne považujete za dôležité. Respondenti sa vyjadrovali ku každej možnosti. V tabuľke sú uvedené % tých, ktorí danú položku označili za dôležitú, podľa krajov. Zdroj: Kusá, Z. - Zeman, M. (zost.): Výskum európskych hodnôt 2008. Slovensko. Sociologický ústav SAV, Bratislava 2008, s. 59-67, 326.

Začiatok

4. 9. 2017

Dvadsať rokov. Tolko som chodil do školy. Najskôr na 2. ZDŠ vo Zvolene, potom na gymnázium v tom istom meste. Po ročnej pauze na teológiu v Bratislave a nakoniec v poľskom Lubline. Tie posledné tri roky už popri práci. No stále to bola škola, priestor na čerpanie vedomostí. Ale aj na pochybovanie, či sa mi tá-ktorá vedomosť vôbec niekedy zíde. Dokonca ani v tridsiatke mi to nebolo jasné a o niečom som si myslel, že je to zbytočné. A o pár rokov som zistil, aké to bolo potrebné.

Podobne to bolo na gymnáziu s francúzštinou. Krásna reč! Ale použijem ju niekedy? Perspektíva cestovania na západ bola v 80. rokoch minulého storočia minimálna. A taká bola aj moja snaha o ovládnutie tohto jazyka. Niečo však ostalo. Uvedomil som si to sledujúc v televízii Hercula Poirota. Veľmi sa mi páči, že ani v slovenskom dabingu sa niektoré veci, najmä oslovenia, neprekladajú, znejú francúzsky. A ja presne viem, o čo ide. Ťažko je dnes posúdiť, čo z vecí, ktoré sa žiaci a študenti učia dnes na školách, použijú v živote. Či pripravovaná zabrzdená reforma percento použitia zvýši, alebo zníži. Ved' kto z nás vie, ako bude vyzerat' svet o tridsať rokov, keď ho budú viesť dnešní žiaci a študenti? Napriek všetkým nejasnostiam sa však oplatí učiť. Všetko, čo je predložené a požadované. Život je totiž pred vami, mladí priatelia! A nikdy neviete, kde a čo naučené použijete.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.slovensko.sk

Deň neistoty

11. 9. 2017

Iste si pamätáte na to popoludnie, kedy celý svet obletela správa o útoku teroristov na ciele v Spojených štátoch, a keď stále dookola chodil v televízii amatérsky záber nárazu lietadla do mrakodrapu v New Yorku. Pamätáte si aj na pocity, ktoré vás vtedy prenikli? Moje by som zhrnul do slova „neistota“.

Je tomu už 16 rokov, ale pocit ostal. A je zámerne šírený po svete ďalej. Nikto a nikde si už nemôže byť istý svojou bezpečnosťou. Napriek obrovskému množstvu opatrení, sile armád a činnosti policajtov si je človek viac a viac neistý postojom človeka vedľa neho. V tomto smere by som 11. september nazval Dňom neistoty. Neistota však nie je len vecou teroristov či iných, ktorých sa bojíme z hľadiska ohrozenia života či mieru. Nie je to len vec médií a správ zvonku. Je to aj vec každodenného života, dôvery voči ľuďom s ktorými žijeme, pracujeme a celkovo sa stýkame. A tiež vec hodnovernosti správ, ktoré dostávame, či už cez médiá, alebo priamo z ľudských úst. Deň neistoty ma však vedie i k úvahe nad sebou samým a svojimi postojmi k ľuďom, s ktorými žijem. Môžu si byť pri mne istí? Môžu sa spoľahnúť, že môj postoj bude vždy pozitívny, že im moje skutky, ale ani reči neublížia? Hráť vždy férovo? Je môj úsmev vždy čistý, slová pravdivé a podanie ruky úprimné?

Sú to otázky, ktoré mi dávajú odpoveď na to, kde začať boj so svetovou neistotou. V mojom svete. V mojom vnútri a následne postojoch, ktoré by mali byť istotou pre ľudí okolo mňa.

Sobášna sezóna

18. 9. 2017

Tento víkend u nás v Prievidzi vyvrcholila sobášna sezóna. Počtom (šesť) i rozložením (prvý sobáš bol už vo štvrtok).

Aj keď ešte nie sme na konci, už teraz je jasné, že sme prelomili rekord. Nie v počte sobášov na rok ani na víkend - ale v počte odvolaných sobášov. Doteraz boli za rok najviac štyri. Tohto roku desať. Popri šesťdesiatich realizovaných je to dosť vysoké percento. Väčšina snúbencov nechce hovoriť o dôvodoch. Vlastne sa ich ani nepýtame. Je to diskrétna informácia. Sme radi, že nám zrušenie aspoň oznámia - zažili sme totiž už aj opačné prípady.

Tak či onak chápeme, že to pre nich nie je príjemná situácia. Keď sa konečne rozhodli, keď sa už toľko vecí pripravilo, keď už toľko naplánovali, všetko sa zosypalo. Rozpadla sa však nielen vidina romantického sobáša, ale najmä perspektíva spoločného života. Aj väčšie plány však padli a padnú. Sú aj horšie tragédie. Keď nás choroba zmení na nepoznanie a pripúta na invalidný vozík či lôžko. Keď závislosť zničí rozumové, vôľové i telesné sily a schopnosti a likviduje celú rodinu. Keď vďaka havárii či chorobe vyhasne mladý život. Tragédie, pri ktorých nie je možný reštart ani nová láska.

Preto dnes znovu prajem krásny spoločný život oným sto dvadsiatim, ale tiež novú lásku, plány a perspektívy tým dvadsiatim, ktorým to tohto roku nevyšlo.

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:20 hod.

Jeleň

25. 9. 2017

Na chalupe mám na stole poľovnícky kalendár. Osobne ho nepotrebujem, ale je to pozornosť od kamaráta a páči sa mi. Sú v ňom pekné fotografie rôznych zvierat i s krátkym opisom, kde žijú, ako sa správajú, čo lovía, atď.

Teraz je tam už druhý týždeň jeleň. Je totiž čas jelenej ruje. V kalendári sa píše, že v tomto období sa jelene ozývajú hlbokým ručaním, ktoré je najintenzívnejšie večer a v noci. Podľa ručania vraj skúsení poľovníci vedia posúdiť vek jeleňa i to, či ide o hľadájúceho, alebo o hlavného jeleňa s čriedou jeleníc.

Pred mesiacom som jedného videl neďaleko v hore. Pôsobil majestátne. „Je to veľké zviera,“ poznamenal kamarát, ktorý bol so mnou.

„Áno,“ pomyslel som si. „Veľké zvieratá - myslím tie ľudské - tiež pôsobia majestátne a niekedy, najmä vo volebnej ruji, silno ručia. Pričom poľovníci obdobne posudzujú popularitu a možné umiestnenie podľa ručania, teda rečí.“ A to nemyslím len na analytikov či novinárov. Zdá sa, že tých skúsených, ktorí to vedia odhadnúť, je na Slovensku skoro päť miliónov.

Ešte že nie sme jelene a sila človeka, ani jeho charakter, nespočíva len vo vonkajšom výzore a výrečnosti. A že napriek rôznym rečiam a odhadom všetci nie sme poľovníci. Ale to, kde či akí sme, ukáže kalendár až o pár týždňov.

Kalazanský jubilejný rok

V rámci Kalazanského jubilejného roka sme sa pre vás rozhodli pripraviť sériu dvanástich svedectiev - povzbudení od ľudí, ktorí mali či majú možnosť prežívať svoj život v blízkosti piaristov a čerpať z charizmy ich rehole. Príbehy týchto ľudí sú zároveň pomyselnou kyticou vďaka pre všetkých piaristov, ktorí v našom meste pôsobili či stále pôsobia.

*Dnes vám svoj príbeh za organistov piaristického kostola vyrozpráva **Marek Dietrich**.*

Talenty v hudbe treba rozvíjať

Ako organistovi piaristov mi neprislúcha písať pamäti o hudobnom dianí v kláštor-nom chráme, nakoľko si toho ešte veľa nepamätám a neviem, či by to niekomu niečo prinieslo. Preto budem písať iba sám za seba.

Hrávať na svätých omšiach som začal ako takmer hudobný analfabet, lež v súčasnosti som v rozvíjajúcom sa procese ku profesionalite. Za tento vzrast vďa-čím taktiež Kostolu Najsvätejšej Trojice a Nanebovzatia Panny Márie ako Božiemu domu, ale aj ako cirkevnému inštitútu o spoločenstve ľudí.

Stále vyššie ideály

Avšak pýtam sa občas sám seba, v čom spočíva toľká inšpirácia, že sa človek stále naťahuje za vyššími hudobnými ideálmi. Prirodzene, odpoveď nachádzam v tom, čo som si sám v sebe vybudoval za Božej prítomnosti a k čomu ma majestátny priestor barokovej architektúry vynášal.

Keby ste sa mali opierať o hudobný apetít širokej verejnosti, ktorej máte ako organista slúžiť, paradoxne by ste si z hudobného remesla až toľko nepotrebovali

osvojiť. To je ale úplne v poriadku. Ide o celkom samozrejmu symbiózu v spoločenstve. Na to sú tu predsa odborníci v tom či onom odbore, ktorých životy sú podriadené ich povolaniam, aby spoločnosti prinášali prenikavé pohľady z rôznych uhlov pohľadu na aspekty života, či tie praktické, alebo duchovné.

Preto ako organista nemôžem očakávať od konzumentov hudby, aby mali náročné požiadavky, ale ja ako zasvätená osoba v hudbe musím poukázať na význam tajomstva Božieho daru hudby a vyvolať tak v človeku potreby, ktoré ho ťahajú k tomu, aby bol vnímavejším a kultúrnejším, čím sa otvárajú ďalšie a ďalšie hudobné možnosti slávania liturgie. Tu je však obojstranne potrebná tolerancia, porozumenie a dôvera.

Prejavy dôvery

V kláštore som vždy pociťoval prejavy

dôvery či už voči pani Karpišovej, alebo voči mne, a za terajšieho vedenia sa teším aj výraznej podpore. Som rád, že v prostredí kláštora, ktoré naši predkovia vybudovali pre blaho kotliny, v ktorej sa Prievidza nachádza, kde piaristi výchovou nových generácií prispievajú k tvorbe duchaplnnej inteligentnej spoločnosti, môžem nachádzať stále nové inšpirácie pre svoj osobnostný vzrast.

Niekedy sa však cítim ako opustený vojak v poli. Vo všeobecnosti v cirkvi na Slovensku panuje atmosféra, kedy máte pocit, že ono je to jedno, kto, čo a ako v kostole produkuje, hlavne, že sa niekto nájde a ono to už nejako ide... Čo nepáli, netreba ani hasiť.

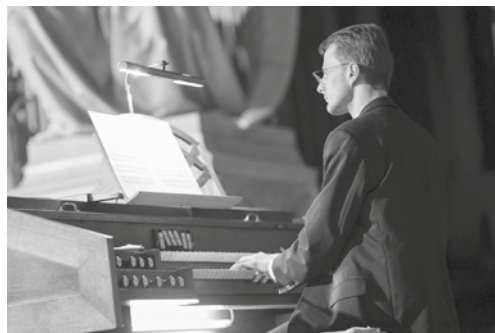
V tomto smere cirkevná vrchnosť na Slovensku zlyháva. Ved' keď Boh človeku daroval talenty, tak nemôže byť predsa pre nás postačujúce si vystačiť len s tým, čo som iba dostal! Zvlášť v hudbe je potrebné predviesť, ako si s talentami pracoval a ako si ich rozvinul. Tu skromnosť nie je na mieste. Ak máme robiť nie len tak, ako dokážeme, ale tak, ako sa má robiť

a vydať zo seba to najlepšie, sú žiadané plné mešce či pokladnice talentov.

Ďalšiemu pôsobeniu piaristov v kláštore v Prievidzi prajem, aby nikdy nebolo cítiť, komu sú jeho brany otvorené, ale aby bolo vždy známe, že je prístupný každému, starému i mladému. Teším sa na tvorivú spoluprácu, kedy budeme tvoriť nie spoločenstvo ústupkov, ale spoločenstvo správnych rozhodnutí.

Marek Dietrich

Fotky: archív autora

Marek Dietrich potešil tento rok svojím koncertným umením i poslucháčov v Paríži

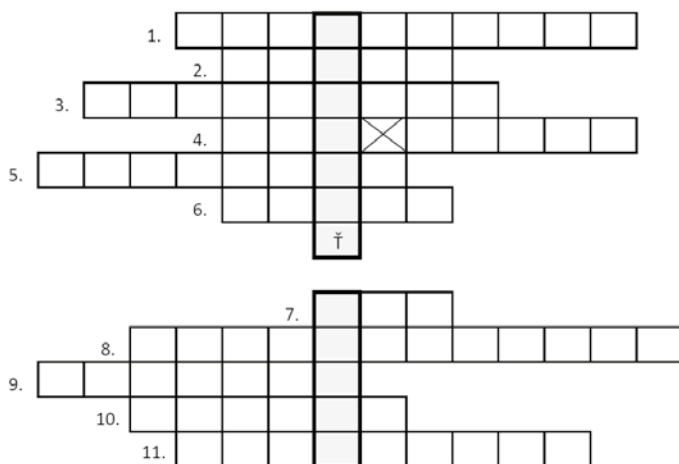

Milé deti,

škola sa nám už naplno rozbehla, no veríme, že sa máte stále skvele. Ak by ste predsa len náhodou nemali najlepšiu náladu, dúfame, že vám ju vylepší naša SÚŤAŽ ☺!

Nedávno sme mohli byť svedkami slávnosti blahorečenia Titusa Zemana, rehoľníka a kňaza, ktorý tajne prevádzal bohoslovcov do Talianska, aby tam mohli študovať za kňazov. Za to bol nespravodlivo väznený ... (tajnička).

Pri tejto príležitosti hráme v časopise Bartolomej o knihu „Titus, ideš!“. Do súťaže sa môžete zapojiť tak, že nám do 22.10.2017 pošlete správne riešenie tajničky spolu s vaším menom a vekom na našu e-mailovú adresu **romana.hofmanova@gmail.com**. Do predmetu správy napíšte heslo „Súťaž“. V prípade výhry vás budeme kontaktovať mailom. Meno víťhercu taktiež zverejníme v novembrovom čísle Bartolomeja.

Tešíme sa na všetky vaše správne odpovede ☺!

Súťaž!

Rubriku pre
deti pripravila
Romana
Hofmanová

1. Mesto, kde sa narodil a zomrel Titus Zeman.
2. Talianske mesto, v ktorom bol Titus Zeman vysvätený za kňaza.
3. 27. februára 2017 náš pápež ... (meno) schválil dekrét o mučeníctve Titusa Zemana.
4. Vydavateľstvo, ktoré vydalo knihu „Titus, ideš!“.
5. Titus Zeman bol rehoľník. Aký?
6. Keď mal Titus ... rokov, vážne ochorel. (Pomôcka: rímske číslo X)
7. Mesto, v ktorom Titus Zeman študoval teológiu. (Pomôcka: Hlavné mesto Talianska)
8. Vyhlásenie niekoho za blahoslaveného sa jedným slovom nazýva ...
9. Človek, ktorý skutkom veľkej lásky obetuje vlastný život za Krista a za Cirkev sa nazýva Bol ním aj Titus Zeman.
10. Priezvisko autora knihy „Titus, ideš!“.
11. Rodná krajina Titusa Zemana, do ktorej sa vrátil po štúdiách v Taliansku.

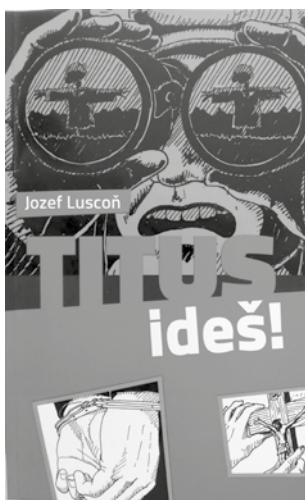
Jozef Luscoň: Titus, ideš!

Vydavateľstvo Don Bosco, Bratislava 2017, 190 s.

Kniha dona Jozefa Luscoňa SDB o bl. Titusovi Zemanovi je predovšetkým pamätníkom doby, ktorá postavila veriacich ľudí pred radikálnu voľbu medzi pozemským a večným životom, pričom mnohí nemali možnosť spraviť medzi nimi pohodlný a bezpečný kompromis. Ľudia vtedy mizli svojim prírodným rozkazom a navždy bez stopy. Samozrejme, pravdu poznali len bezprostredne zasiahnutí, pretože totalitný systém sa navok, pre verejnosť, predstavoval ako ideálny ochranca človeka. Kniha je dôležitá najmä preto, že pre spomienky na síce minimálne, ale pomerne všeobecné materiálne istoty a pokojnú atmosféru mierovej propagandy sa začalo rýchlo zabúdať na to, že tento systém bol založený na boji a aj beštialite.

Don Luscoň sa ako salezián podujal dať knihe formu románu pre mládež. Bolo to rozhodnutie nielen v súlade so zameraním pôsobenia rádu Saleziánov dona Bosca, ale aj v súlade s potrebou dneška, keďže mládež je vo formovaní svojich postojov odkázaná na to, čo zachováme v spoločnej pamäti. Hoci dej knihy tvorí životopis bl. Titusa Zemana, jeho biografii tu autor predstavil v živo stvárných súvislostiach osobných vzťahov, ale aj vtedy fungujúcich a meniacich sa inštitúcií a postupov. Zachoval v nej teda aj to, čo sa z faktografických zdrojov nedozvieme: spôsob, akým ľudia vnímali život, vieru a spoločenské zmeny v 30. až 60. rokoch 20. storočia, a ako sa s nimi veriaci, a najmä prenasledovaní, snažili vysporiadať. Ako autor uvádza v Dôstojnosti, románové spracovanie si vyžadovalo obrazotvorné dokreslenie niektorých súvislostí, no zároveň sa snažil pridržať podstatných faktov, ktoré čerpal z množstva rozmanitých zdrojov, archívami počnúc a spomienkami očitých svedkov a známych Titusa Zemana končiac.

Osobu Titusa Zemana sa donovi Luscoňovi podarilo vykresliť v rovnováhe medzi idealizáciou (ku ktorej nevyhnutne vedie zdôraznenie dobrých vlastností) a ľudskou

zraniteľnosťou. V prvých kapitolách ho predstavil ako chlapca z Vajnora, spolu s prostredím, ktoré ho formovalo. Ukázal ho ako rozvážneho chlapca, ktorého otec (služiaci aj ako kostolník) spolu s mamou viedli od malička k miništrovaniu, ale aj k základom vyššej kultúry - hygieny, zodpovednosti, odvahy, pracovitosti, disciplíny, hodnote priateľstva a rodiny a starostlivosti o druhých. Jeho pomerne skoré očarenie saleziánmi a neskôr rozhodnutie stať sa kňazom tak mnohých neprekvapilo, aj keď rodičia sprvu neboli nadšení. Do veľkej miery aj kvôli finančným nákladom, ktoré si ďalšie štúdium vyžadovalo, no ktorých významné pokrytie im čoskoro ponúkli príbuzní a známi, ktorí jeho povolanie podporovali. Po ďalších kapitolách, ktoré stvárnili jeho mladé roky strávené v saleziánskom inštitúte v Šaštíne, sa pre čitateľa stáva pochopiteľná starosť Titusa Zemana o rehoľné (hlavne saleziánske) a kňazské povolania v časoch, v ktorých mala zaniknúť každá cirkev aj náboženstvo.

Druhá polovica knihy opisuje dospelý život Titusa Zemana, jeho kňazské a rehoľné pôsobenie, no najmä jeho skúsenosť s organizovaním tajného prevádzania kňazov

a rehoľníkov do Rakúska (vlastne až do Talianska, keďže ruská zóna siahala ďaleho do Rakúska, spolu so sledovacím a špiónážnym aparátom), následné zatknutie, vypočúvanie, väznenie, až po prepustenie a posledné roky, ktoré prežil opäť vo Vajnorochoch. Ako zdôrazňuje už názov knihy, hoci bl. Titusa Zemana poháňal oheň vnútornej túžby po záchrane povolání, zároveň sa po zrelom uvážení v komunite stal aj najvhodnejším kandidátom na jej realizáciu. Tento moment poukazuje na ďalší odkaz knihy, ktorá je na jednej strane poctou Titusovi Zemanovi, no zároveň ukazuje, že

v daných okolnostiach sa viacerí dokázali zachovať sväto (z už uznaných spomeňme bl. Zdenku Schelingovú, ktorej sa stala osudnou snaha pomôcť kňazom zadržaným v tomto pokuse o prechod hraníc).

Autor knihu venoval ako poďakovanie tejto generácii saleziánov a ich priateľom, ktorí svojou odvahou, pastoračiou a záchranou povolání urobili tak veľa pre náš národ. Určite je to dôvod na vďačnosť pre nás všetkých.

Text a foto: Mária Suríková

Zachránil dvadsaťjeden duchovných povolání

Blahoslavený Titus Zeman

Len pár dní má Slovensko už i oficiálne nového blahoslaveného. Stal sa ním salezián Titus Zeman, ktorému bol daný prívlastok „mučeník za duchovné povolania“. A to právom. Vďaka jeho odvahe a nezlomnej vôli bolo v ťažkých časoch komunizmu zachránených viac ako dvadsať duchovných povolání.

Titus Zeman sa narodil 4. januára 1915 vo Vajnorochoch. Bol najstarším z desiatich detí. Ako dieťa býval často chorý. Medzi jeho veľké túžby patrila púť do Šaštína k Sedembolestnej Panne Márii. Keď mal desať rokov, ujo mu prisľúbil, že ho tam vezme. Titus však vážne ochorel a napokon sa k pútnikom nemohol pridať. Vtedy slúbil Panne Márii, že ak ho uzdraví, stane sa kňazom. A po návrate pútnikov zo Šaštína, ktorí sa tam zaňho modlili, aj naozaj vyzdrazil.

Cesta za snom

Napriek chudobe svojej rodiny trval Titus na tom, že chce splniť svoj sľub a ísť študovať. Jeho rodičia napokon predali roľu a dovolili mu ísť za svojím povoláním. Vzdelanie získal u saleziánov v Šaštíne. Neskôr vstúpil do ich rehole a teológiu študoval i na Gregoriánskej univerzite v Ríme. V roku 1940 bol v Turíne vysvätený za kňaza.

Po návrate na Slovensko pôsobil Titus Zeman ako profesor na gymnáziu v Trnave. Vyučoval tu chémiu a prírodopis. Medzi študentmi i spolubratmi bol obľúbený, pretože mal veselú a priateľskú povahu.

V roku 1946 bolo trnavské gymnázium poštátnené. Keďže saleziáni dúfali, že im ho štát po nejakom čase vráti, zostali tu vyučovať. Po čase sa však ukázalo, že ich domnienky sú mylné. Situácia bola stále horšia. Komunistickej riaditeľ Mikuláš Gašparík dokonca kázal zo stien v škole zvesiť všetky kríže. Študenti i profesori síce voči tomu protestovali, ale nič nemohli. A keď Titus Zeman spolu s jedným z profesorov gymnázia zvesené kríže pohľadal a opäť ich po celej škole rozvešal, bolo jasné, že na gymnáziu skončil.

Nové vízie

Po prepustení z profesorského miesta pôsobil Titus ako školský radca v Saleziánskom ústave v Trnave, kde aj vyučoval nábožen-

stvo. V roku 1949 sa stal kaplánom v Šenkviaciach. Toto miesto ho o rok neskôr počas barbarskej noci zachránilo pred vyvezením do sústredovacieho tábora v Podolínci spolu s ostatnými rehoľníkmi a ponechalo mu „voľné ruky“ konať.

Keď Titusovi jeho spolubrat Ernest Macák predstavil víziu prevádzania klerikov do zahraničia, aby tam mohli doštudovať a potom sa prípadne už ako kňazi vrátiť do vlasti, Titus neváhal. Nadviazal kontakt s prevádzacom Jozefom Mackom a začal pripravovať prvý ilegálny prechod cez hranice.

Dva úspechy a neúspech

Prvý pokus o prekonanie hraníc sa uskutočnil 31. augusta 1950 a bol úspešný. Šiesti klerici spolu s Titusom Zemanom prebrodili rieku Moravu a cez Rakúsko sa dostali do Talianska. Prijali ich saleziáni v Turíne. Žiaľ, hneď o tom informoval i zahraničný rozhlas, ktorý odpočúvali aj pracovníci ŠtB. A tak boli komunisti hneď v obraze, kto za útekem mladých klerikov stojí.

Druhý prechod hraníc 23. októbra 1950 sa taktiež vydaril. Prebehol už však s väčšími ťažkosťami. Talianski saleziáni vtedy ponúkli Titusovi Zemanovi, aby zostal v Taliansku a viac neriskoval. On bol však odhodlaný dať Bohu všetko.

Tretí pokus o prechod hraníc v apríli 1951 sa rozhodla absolvovať pomerne veľká skupina mužov, medzi ktorými boli už aj kňazi vyššieho veku a neplavci. Po príchode k rozvodnenej rieke Morave spanikárili a napokon sa rozhodli na Slovensku zostať. Postupne ich všetkých pochytili - a Titusa Zemana spolu s nimi.

Výsluchy a väzenie

Po tvrdých výsluchoch a neľudskom mučení, kedy sa vyšetrovatelia fyzickým i psychickým týraním snažili donútiť svoje obete, aby sa priznali k činom, čo nikdy neurobili, hrozil Titusovi Zemanovi trest smrti. Napokon bol odsúdený na 25 rokov väzenia za

velezradu a trestný čin vyzvedačstva.

V krutých podmienkach väznic prežil Titus viac ako 12 rokov. V roku 1964 bol podmienčne prepustený na slobodu. Pobyt vo väzení i výsluchy sa kruto podpísali na jeho zdraví. Keď mu však v roku 1967 povolili slúžiť svätú omšu v kostole bez veriacich a neskôr i sponovať, začal „ožívať“. O svojom mučení veľmi nechcel hovoriť, odpustil a snažil sa zabudnúť na všetko zlé.

Titusovo utrpenie však ešte stále nebolo dokonané. V septembri 1968 sa uňho prejavili problémy so srdcom. Lekár, vediac, že Titus prekonal infarkt, rozhodol sa urobiť si z neho „pokusného kráľika“. Dal mu lieky a povedal mu, že to nie je nič vážne. Chcel totiž zistiť, či človek môže prechodiť infarkt bez toho, že by strávil nejaký čas na lôžku. Stav Titusa Zemana sa však stále zhoršoval. A 8. januára 1969 na následky srdcového záchvatu zomrel.

Pohrebu Titusa Zemana sa zúčastnilo množstvo ľudí - len kňazov tu bolo viac ako šesťdesiat. Na osobnosť odvážneho rehoľníka sa ani po jeho smrti nezabúdalo a napokon sa dočkala i verejného uznania. Bol blahorečený v Bratislave 30. septembra 2017.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Michal Titus Radošinský:
Don Titus - „Vatikánsky špión?“

Foto: domov.sme.sk

Farská kronika

od 26. augusta do 25. septembra 2017

Sviatosť krstu prijali:

Laura Vitteková
Nela Šovčíková
Maxim Brent Mcmillan
Samuel Sánche
Matúš Hopko
Patricia Dóczyová
Félix Petriska
Ellie Mária Cigléniová
Yancy William Anthonio
Sebastián Vincze
Michal Mesároš
Nina Machová
Matúš Uhlár
Karin Kováčová
Alexander Baláž

Manželstvo uzavreli:

Filip Šimonák a Ľudmila Magdolenová
Miroslav Raffay a Ivana Šturcelová
Michal Duchoň a Anna Balážová
Milan Kán a Ľubica Kollárová
Marek Mojžiš a Stanislava Kausková
Daniel Kiaba a Nikola Uršanská
Ľuboš Ševce a Michaela Cibulková
Marek Šuňovský a Alena Tichá
Gerardo Alejandro Híjar Fernández a Alena Bátorová
Milan Kostolník a Jana Kuníková
Slavomír Mizák a Andrea Boboková
Anton Šimkovič a Lucia Ondriašová
Ján Šimo a Monika Bušová
Andrej Šimkovič a Veronika Spáčová
Lukáš Mitický a Dominika Svoreňová
Matúš Richter a Martina Ácsová
Jakub Mišún a Monika Šormanová

Rozlúčili sme sa so zosnulými:

Juraj Lakatoš, 45 r.
Anna Letanovská, 87 r.
Viliam Hireš, 77 r.
Helena Zajacová, 81 r.
Ladislav Školna, 73 r.
Agneša Šuníková, 72 r.
Peter Bobok, 48 r.
Anastázia Drozdová, 89 r.
Ľuboš Glesk, 54 r.
Milan Mokrá, 62 r.
Tibor Wollner, 80 r.
Dana Krähenbilová, 48 r.
Katarína Canderová, 93 r.
Ladislav Meliško, 77 r.
Július Zradula, 84 r.
Ladislav Arady, 67 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v B.B. č. 1127/98

Vydáva:

Rímskokatolícky farský úrad
v Prievidzi. Vychádza raz mesačne.

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko

tel.: 0902 202 898

e-mail: alojz.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová

Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori: Vladimír Slovák, Marián
Husár, Ján Jáger, Elena Blašková,
Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária
Melicherčíková, Mária Suríková

Kontakt:

tel.: 046/542 28 01

web: www.farapd.sk

e-mail: bartolomej@farapd.sk

adresa: Redakcia Bartolomej

Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:

str. 1 - Silvia Kobelová

str. 2 - Mária Suríková, Štefan Kollár

str. 3 - Mária Melicherčíková

str. 31, 32 - Štefan Kollár

Tlač: PATRIA l., spol. s. r. o.

Náklady na tlač:

cca. 0,40 €

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov.

Rukopisy nevraciamy.

V rámci osláv Kalazanského jubilejného roku sa 27. augusta veriacim prihovoril piaristický diakon, fráter Peter Valachovič SchP. Svätú omšu 17. septembra slávil páter Alojz Orlický SchP.

Banická omša v Kostole Najsvätejšej Trojice, 10. september 2017

